

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
Nedeljska izdaja
celoletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D. večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pr. večjem g.
naročilu popus
Izide ob 4 zjuri
razen pondelika in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, neizbrano
pismo se ne sprejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Lokalni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.345
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Peter Struvel

Lateranska pogodba

Veliki zgodovinski dan 11. februarja 1929, ko je bil v papeževi lateranski palači podpisan sporazum med papežem in Italijo, nas spominja na Napoleonov sporazum s papežem leta 1801. Toda kako velika je obenem razlika! Ta razlika se more pojasniti z vprašanjem, če je katoličanstvo in papeštvo sedaj močnejše ali slabše kakor v začetku preteklega stoletja.

Na to vprašanje je mogoč samo en odgovor. Sporazum z italijansko državo ni samo ogromen uspeh papeštva, temveč tudi najzgovornejša priča o oni ogromni navedenosti politični moči, katero sta si katoličanstvo in papež kot mednarodna svetovna sila pridobila od l. 1801.

Razvoj tega svetovnega ojačenja rimskega katoličanstva je neomajano napredoval v teku celega 19. stoletja. Vse konservativne svetovne sile so omahovale, omahnile in oslabele. Samo rimsko katoličanstvo je vključil najstrašnejši udarec (n. pr. posledice poljske vstaje 1831 in 1863 v Rusiji, Bismarckov kulturni boj, protikatoliški valovi v Belgiji, Avstriji, Franciji, Italiji itd.) postajalo vedno močnejše in močnejše.

Ne smemo namreč pozabiti, da je državna neodvisnost sv. Prestola bila l. 1870. uničena prav za prav od narodnega italijanskega protipapeškega gibanja. Padec papeškega Rima leta 1870. je samo zadnji vzlet ogromnih protikatoliških valov, ki so se od 18. stoletja dalje po revolucijah zadnjih treh stoletij končno v našem stoletju razredčili v notranji slabosti in brezplodnosti francoskega radikalizma Combesa in tovarišev. Katoličanstvo pa je v tej dobi pokazalo čudovito duhovno moč, spojeno s prav tako čudovito politično gibčnostjo. Začelo se je ono notranje ojačenje katoličanstva in ono vztrajno naraščanje papeškega ugleda in oblasti, ki je končno ovenčano letos 11. februarja. Ko je naš Dostojevski s svojo nebrzdano silo pobijal katoličanstvo in grmel proti papeštvu, primerjajoč ga s socialistično internacionalo, takrat se je že pripravljal, da stopi na pap. prestol Leon XIII., ta pristni obnovitelj ugleda in moččnosti svetega Prestola. Ali je Voltér, ko je izrekel svoj zloglasni izrek: »Uničiti nesramnico« (katol. Cerkev), mislil, da v treh desetletjih 20. stoletja v nobeni kulturni in demokratični evropski državi ne bo mogoče vladati brez katoličanov?

Vključ vsemu namišljenemu protimodernizmu katoličanstva vendar vsa sodobna demokratska Evropa (in ne samo Evropa) računa z njegovim vplivom kot z navedeno in politično silo, gotovo nič manj kakor absolutistična Evropa 17. in 18. stoletja. Metode verskega nasilja in pritiska (to piše Rus) so sedaj opuščene in nemogoče, toda od tega ima katoličanstvo samo dobiček in se je notranje okrepilo, in značilno je, da je katoličanstvo in vera sploh prežanjana samo v dveh nekulturnih državah, ki preživljajo še poslednje izbruhe divjega protiverskega duha, Mehika in Rusija.

Leta 1801. je bil Napoleon morebiti bolj potreben papežu kakor pa papež Napoleonu. Sedaj pa je papež bolj potreben Mussoliniju kakor pa Mussolini papežu. To vprav zato, ker je papeštvo izmed vseh vlad na svetu najbolj trdno ustanovljeno, in zato je ta oblast najbolj trdna in trajna. Mi ne vemo, kaj bo v Italiji po Mussoliniju, dobro pa vemo, da menjavanje papežev nima odločilnega pomena za papeštvo. Gotovo pa je Mussolini previdnejši in modrejši kakor je bil Napoleon, ki je z nasiljem hotel ponižati papeštvo. Z druge strani pa je sedanje papeštvo kot čisto cerkvena neodvisna oblast po svojem ustroju in po ugledu močnejše kakor katerakoli svetna vlada, celo močnejše kakor fašistična vlada. Za papežem stoji ves katoliški svet, vsa katoliška demokracija, tudi katoliška Francija, kar je Francija v dnu vedno bila in kar je tudi ostala.

Sporazum Vatikana s Kvirinalom nikakor ni podvrženje papeža italijanski državi, na čelu katere stoji Mussolini, temveč samo končni vnanji pojav in izraz one notranje in vnanje okrepitev katoličanstva in papeštva, ki se je

Vrhovni zakonodajni svet na delu

Otvoritvena seja - Zakona o odvetnikih in državnih pravniki predložena

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Danes ob eni popoldne se je pričelo zasedanje vrhovnega zakonodajnega sveta, ki se je ustanovil dne 31. jan. kot posvetovalni organ vladnega predsedništva. Na podlagi uredbe ima vrhovni zakonodajni svet nalogo, da pregleda vse zakonske načrte, ki mu jih bodo predložili resorni ministri, in da izrazi svoje mnenje za končno odločitev o zakonu.

Prva seja se je vršila v poslopju zunanega ministrstva v prostorih, kjer so se vršile mednarodne konference. Navzoči so bili vsi člani, razen bivšega fin. ministra Bogdana Markoviča, ki je v inozemstvu. Seja je trajala od 10 do 1. O njej je bil izdan ta-le komuniké:

»Predsednik vrh. zakonodajnega sveta g. Mihajlo Jovanović je ob 10 otvoril sejo z nagovorom, v katerem je pozdravil člane vrh. zakonodajnega sveta z željo, da bi imeli popoln uspeh pri svojem delu, oziroma, ko bodo dajali načrte in mnenja o bodočem delu. Prihodnja seja bo jutri popoldne ob 10. Na dnevnem redu je advokatski zakon. Svet je sprejel dosedaj odvetniški zakon, zakon o državnih pravniki in zakon o šerijatskih sodiščih, da izreče o njih svoje mnenje.«

Vsaki seji vrhovnega zakonodajnega sveta bo prisostvoval po en referent ministrstva, čigar zakonski načrt bo pred svetom. Ker so trenutno na dnevnem redu zakonski predlogi pravosodnega ministrstva, bo prisostvoval referent tega ministrstva dr. Ajsner.

Zvedeli smo, da bo pri zakonu o odvetnikih povišana doba prakse na pet let. Razdelilo se bo področje odvetniških zbornic, oziroma kompetenca pravosodnega ministrstva.

Zakonski načrt o splošni upravi

Izvedena bo decentralizacija uprave - Število oblasti bo znižano od 33 na 13 - Zedinjena Slovenija

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Posebna komisija v notranjem ministrstvu je dokončala načrt zakona o splošni upravi in samoupravah. Že večkrat se je naglasilo, da se ima izvršiti decentralizacija uprave in pripomoči do tega, da se posameznim upravnim delom države pripomore do življenjske sposobnosti, da se povečajo kompetence velikih županov in okrajnih glavarjev in tako dvigneta njihov vpliv in iniciativa med ljudstvom. Mehanična razdelitev države na 33 velikih županstev je imela za posledico, da pri tem številu oblasti ni bilo mogoče organizirati aparata, ki je bil za upravo potreben. Velika županstva manjših oblasti so prav za prav le neke vrste večja okrajna glavarstva. Ker je bila državna uprava, kar se tiče področja, podlaga za samoupravo, je veljalo v bistvu tudi isto za samoupravno oblast. Zlasti se je opazilo pri srbskih in bosanskih oblasteh, ki so se na novo

Glede sprememb zakona o državnih pravniki smo že deloma poročali. Glavno načelo je stroga centralizacija te ustanove, enotnost ter nedeljivost ter hierarhijska podrejenost, izenačitev s sodniki. Državni pravniki bodo dobivali doklade 300 Din, njih namestniki 200 Din. Načrt vsebuje prehodne navedbe, dokler se ves material ne uredi enotno. Tudi ta načrt ne vsebuje določb, da bi bili pri okrajnih sodiščih tako zvali »izvrševalci poslov drž. pravnika«, pač pa je pravosodnemu ministru dano na prosto, da po krajevnih razmerah določa nagrade. Zakon določa moderno načelo inkvizitornega postopanja. Čin in pristojnost članov vrhovnega državnega sodišča sta izenačena s sodniki, in sicer državnih pravnikov, razen na središču apelacijskega sodišča. Tudi namestniki državnih pravnikov so izenačeni s sodniki okrožnega sodišča. Namestniki višjega državnega pravnika in državnega pravnika v središču apelacijskega sodišča so izenačeni s sodniki apelacijskega sodišča. Višji državni uradniki s predsednikom apelacijskega sodišča, namestniki vrhovnega državnega pravnika in sodniki kasacijskega sodišča. Vrhovni državni pravnik je izenačen s podpredsednikom kasacijskega sodišča.

Glede zakonov čisto strokovnega značaja, kot so obč. drž. zakonik, civilno-pravni red in drugi, se lahko trdi, da bodo ti zakoni, ko pridejo pred zakonodajni svet, kmalu absolutno.

Več debate pa bo o zakonih organizatorne narave, kmetijskih, gospodarskih, socialnopolitičnih in splošno upravnih zakonih.

Avstrija ovira naš izvoz mesa

Neprijazne odredbe avstrijske vlade proti izvozu našega mesa in svinj - Carinska vojna?

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Ukrepi avstrijske oblasti, s katerimi hoče onemogočiti izvoz zaklanih svinj in mesa v Avstrijo, so izzvali v gospodarskih krogih veliko vznemirjenje. Tako je reagiranje central industrijskih korporacij, ki je protestirala proti izigravanju trgovinske pogodbe od strani Avstrije, našlo mogočen odmev tudi na uradnem mestu. Tudi tu se je sprejelo z istim čustvom, kot med zasebniki. Ta akt avstrijske vlade se smatra kot znak neprijaznosti. Nevarnost, če se uresniči veterinarska določila, je tem večja, ker je bila Avstrija poslednji trg za naše zaklane svinje in meso. Avstrija in druge države so nam v tem pogledu že preje delale velike težave. Posebno bi bile z avstrijskimi upravnimi odredbami upropaščene dežele, ki gojijo angleško pasmo svinj. Tako v zapadnih delih države in zlasti v Sloveniji, ki radi pomanjkanja želoda nima takih pogojev

kot Hrvatska, da bi gojila drugačne vrste svinj.

Silno je škodovala izvozu mesa, ki je rapidno padal od leta do leta, tudi dosedanja carinska politika. Z visokimi carinskimi postavkami na izvoz mesa se je onemogočilo in otežilo izvažanje in napeljevalo vodo na mlina naših nasprotnikov, dočim so naša podjetja propadala. Od 18 mesnih tovarn jih je propadlo 15, 3 pa še obratujejo v državi. Če se uresniči ukrepi avstrijske vlade, bodo še te poslednje cvetoče industrije propadle. Zdi se, da hoče Avstrija s tem korakom storiti to, kar je začela Avstro-Ogrska pred vojno z znano carinsko vojno s Srbijo. Gospodarski krogi z upravičenostjo pričakujejo, da se bo z naše strani, če Avstrija ne odneha glede navodil carinskim organom, odgovorilo z enako učinkovitimi ukrepi.

Vsem velikim županom je notranje ministrstvo poslalo ta-le razpis: Ministrstvo je dobilo več poročil, da so podrejeni organi pozabili na odredbe notranjega ministra od 9. aprila 1927. Na ta način prihajajo v ministrstvo pritožbe o mučenju živali vseh vrst. Razen tega se ne posveča dovolj pozornosti, da ne bi drobnica delala škode po poljih. Itd. Ministrstvo opozarja, da se mora naredba natančno izvrševati.

Pirotska konferenca

Sporazum o zavarovanju mej

Pirot, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Popoldne se je vršila seja mešane bolgarsko-jugoslovanske komisije. Obravnavali so vprašanje, kako uvesti red in varnost na bolgarsko-jugoslovanski meji.

Izdal se je tale komuniké: »Mešana komisija je obravnavala točke, ki so na dnevnem redu, zlasti o potrebnih ukrepih za zavarovanje meje. Sporazum se je v vseh točkah dosegel. Popoldne sta po dva člana delegacije ta sporazum potrdila.«

Seja glavnega prosvetnega sveta

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Glavnemu prosvetnemu svetu, ki je imel danes sejo, je prosvetno ministrstvo sporočilo, da vrši nostrifikacijo madjarskih pravnih diplom samo pravna fakulteta v Subotici. Absolventom konservatorija v Pragi se prizna kvalifikacija I. kategorije le, ako so dovršili konservatorij in mojstrsko šolo na konservatoriju, oziroma imajo srednješolsko maturo in mojstrsko šolo na konservatoriju. Glavni prosv. svet je obnovil načelni sklep, da se sme v prvih dveh razredih ljudske šole uporabljati samo abecednik oziroma berilo, sicer pa nobena druga knjiga. Ruplova »Srpsko-hrvatska vadnica« je končno dobila odobrenje prosvetnega sveta. Odobrile so se tudi razne druge neslovenske knjige. Seja se jutri, v soboto nadaljuje.

Belgrajske vesti

Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«)

Kraljevski par bo, kakor vsako leto, tudi letošnje počitnice prebil na Bledu. Dvorna pisarna je poslala upravi kraljeve vile na Bledu podrobna navodila. Računa se, da bo bivanje kraljevega para daljše. Letos ga bo na potu prikratk spremljala gošča, ki bo ves bivanje kraljevega para na Bledu ostala tam.

Kmetijsko ministrstvo je prejelo od berlinskega poslanika Balugdzicha brzojav, da je v berlinskem zdravilišču umrl vodja živinorejskega oddelka v ministrstvu Mitrović, ki je bil v službenih poslih v Nemčiji. Ministrstvo je takoj odredilo vse potrebno, da se Mitrovićevi zemeljski ostanki prepeljejo v Belgrad.

Pogajanja z Romunijo, ki bi se imela pričeti 20. marca, so se preložila na 8. aprila, ker še delegaciji nista postavljena.

Seja ministrskega sveta se je vršila popoldne ob 5. Posamezni ministri so predložili končno redakcijo svojega dela. Razpravljalo se je o končnoveljavni stilizaciji programa, ki ga bo celokupna vlada hkrati sprejela s proračunom.

Zastopniki premogokopov so se zgledali v prometnem ministrstvu in mu predložili svoje vloge. S sprejemom so bili zadovoljni.

Stanje vode. Na Savi in Donavi se led topi. Ponekod se je že popolnoma stajal. Lesna industrija trpi nekaj škode, ker je naraščajoča voda začela odnašati les. V belgrajski okolici se led še ni pričel tajati.

Zagrebske vesti

Zagreb, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Intendant zagrebskega gledališča Treščec se je vrnil iz Belgrada. Glede svojega obiska v Belgradu je dejal, da je zadovoljen, predvsem s svojo mislijo pri prosvetnem ministru. Treščec je izjavil, da ga je prosvetni minister pooblastil, da naj izjavi, da se prosvetni minister popolnoma strinja z današnjim načinom uprave zagrebskega gledališča. Nadalje, da se sploh ne bo zmanjšal proračun zagrebskega gledališča. Po njegovi izjavi torej niso resnične vesti nekaterih zagrebskih listov, ki so poročali, da namerava prosvetno ministrstvo sedanjno upravo spremeniti.

Zagreb, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Pred kratkim je pričel izhajati list »Novo Vreme«, ki ga ureja Širotič. Danes je izšla posebna izdaja, v kateri pravi, da je njihov apel na hrvaški narod naleten na velik odmev.

Pri bišem narodnem poslancu dr. Milovanu Žaniću je osiješko orožništvo napravilo hišno preiskavo. Pri preiskavi pa se ni pri njem ničesar našlo.

* Ta članek slovitega ruskega znanstvenika in politika, člana petrograjske Akademije znanosti, je bil napisan v Belgradu po lateranskem dogodku, nastanjen pa v pariški reviji »Rossija i Slavjanstvo«, odkoder ga je prevzela naša revija »Kraljestvo božje« (št. 4, 1929), po njej pa istočasno ml. Izvajanje ruskega misleca so tem večjega značaja, ker je Struvel, svoječasni ustanovitelj ruske socialdemokracije, po svetovnem nazoru daleč od katolicizma.

Proračunska seja mari-borske občinske uprave

Marihor, 14. marca.

Zupan dr. Juvan je otvoril sejo in pozdravil velikega župana dr. Schauba, ki je nato pozdravil zbrane svetnike.

V zgodovini vsakega naroda so dobe, ki so odločilne važnosti za njegov nadaljnji razvoj. Iz naše domače zgodovine in zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev vemo, da je tudi naš narod preživel težke dobe, o katerih moremo reči, da so izgubljene, ker jih niso naši predniki razumeli. Priti je moral svetovni pokolj, priti je moral 1. december 1918. Z njim je prišlo desetletje, v katerem se je pokazala stara naša bolezen. Vzpametela je nesoglasja, izbruhnil je nesporazum, nerazumevanje skupnih interesov ter pomanjkanje državotvornih sil.

In prišel je 6. januar 1929. Moral je priti. Napolnil je ta dan, da se preuredi državna uprava tako, kakor to zahteva splošni ljudski blagor. Tako smo prišli v dobo, ki jo lahko označimo za zgodovinsko, ki bo globoko začrta zgodovinski razvoj našega naroda. Kralj je v svojem nagovoru na ministrice pojasnil, da išče sodelavcev in sodelavcev pri tem velikem obnovitvenem delu.

S tem ste bili tudi vi, gospodje, poklicani k sodelovanju. Vaše pooblastilo, pa tudi Vaša legitimacija in odgovornost sta drugačni. Dosedaj se je vsak izmed vas smatral odgovornega le svojim volivcem. Tudi sedaj ste odgovorni javnosti, toda Vaša odgovornost je še vse širša in večja. Vi ste namreč odgovorni, tudi činitej, ki vas je na to mesto postavil. Vi ste odgovorni državi. Vašo odgovornost lahko označim kot zgodovinsko.

Gospodje, zavedajte se, da je mandat Vas vseh istega izvora in da imate radi tega iste naloge. In če v teh razmerah zahteva vlada od vseh funkcionarjev posebno prisego, potem mislim, da ni hotela s tem le sankcije glede izvrševanja teh globokih dolžnosti, ampak da je hotela vsem poklicati v zavest velike naloge sedanjice dobe.

Nato je odbornike nagovoril župan dr. Juvan: Smatram za potrebno, da se pri tej priliki v imenu občinskega odbora zahvalim na Najvišjem mestu, da se je zopet vzpostavil občinski odbor našega lepega mesta. Mislim, da govorim iz srca vseh občinskih odbornikov, če izjavim, da se povsem zavemo važnosti prisega, ki jo bomo storili, in da bomo vse svoje dolžnosti v celoti izpolnjevali. S to prisego je vzpostavljena kontinuiteta sedanjice občinske uprave.

Nato je veliki župan zaprisegel župana. Po prisegi je veliki župan zapustil posvetovatelja, nakar je župan dr. Juvan zaprisegel občinske odbornike.

Nato je prešlo na dnevni red. Župan je podal poročilo. Odbornik Zebot pride v I. odsek. Dalje poroča o gradbi novega carinskega in poštnega poslopja na glavnem kolodvoru. Občinski odbor je izvolil upravni odbor novega pokopališča: Stabeja, Oslaka, Kežarja in dr. Mihleina.

Nato je prišla na vrsto razprava o proračunu za leto 1929. Poročal je dr. Lipold.

Redni proračun za leto 1929 znaša 14.114.427 Din in temelji na rednem kritju v znesku 4.591.977 Din ter izrednem kritju (davščine) v znesku 9.356.666 Din tako, da bi znašal primanjkljaj 163.284 Din. Pri posameznih oddelkih se očrtuje sledeče proračunsko razmerje med izdatki in prihodki:

Splošna mestna uprava — izdatki 3.361.979, prihodki 321.900 Din; uprava mestne imovine — izdatki 538.978, prihodki 531.378 Din; mestna podjetja in mestne davščine — izdatki 323.435 Din, prihodki 823.421 Din; občinski dolgovi — izdatki 2.160.517, prihodki 829.458 Din; ceste, ulice, trgi in sprehajališča — izdatki 2.628.621, prihodki 854.712 Din; gasilstvo — izdatki 122.250 Din; zdravstvo — izdatki 580.616, prihodki 371.560 Din; socialno skrbstvo — izdatki 2.031.398, prihodki 397.343 Din; šolstvo — izdatki 1.284.423, prihodki 237.974 Din; znanost, umetnost in prosveta — izdatki 404.380, prihodki 8.852 Din; obrt in trgovina — izdatki 149.700 Din; vojaštvo — izdatki 174.897, prihodki 1.938 Din; raznoterosti — izdatki 353.233, prihodki 13.441 Din.

Zelo močno postavko predstavljajo v novem mestnem proračunu posamezne davščine. Tako se predvideva v svrhu krija proračunskega primanjkljaja 100-odstotno zvišanje doklada na zemljoradno, 20-odstotno zvišanje doklada za zgradarino, 50-odstotno znižanje doklada na pridobitno in rentno (davčna obremenitev obrtnikov). Davščine na vino, pivo, žganje, vozila, prenočišče, razkošje itd. ostanejo v dosedanjih izmeri. Tržnina se zviša za 100%, hišno-najemnininske naklade pa za 18–20%. Pač pa se v proračunu za leto 1929 predvidena 4% naklada na požarne police zniža na 1%.

Izredni proračun kaže visoko postavko 53.561.000 Din. Iz tega proračuna se namerava izvršiti adaptacija Kilimannove hiše za mestno knjigovodstvo, gradnja cest in kanalizacija v delavski koloniji, adaptacija mestne hranilnice za nastanitev solskih prostorov, kloniziranje in kataniziranje raznih cest in ulic (819.000 Din), popravila razpokanih hodnikov itd. Seveda se gradbeni program, kakor je zamišljen, ne bo mogel v celoti izvršiti, ne samo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, ampak tudi zaradi njegove obsežnosti. Tudi posamezno iz poročila fin. odseka, da znašajo celokupni dolgovi mestne občine 50.265.492,15 Din; izplačilo anuitet znaša 6.442.592,42 Din.

Ob zaključku lista razprava še traja.

Proti makedonstvujočim

Berovo, 14. marca. (Tel. Slov.) Prebivalstvo okraja Maleško je imelo velik shod vsega okraja, na katerem je protestiralo zoper plačane bolgarske bandite, katerim se ni posrečilo vršiti s terorjem nasilstva v južnih krajih naše države in ustvariti bolgarske manjšine v Južni Srbiji. Zbrano prebivalstvo enodušno protestira proti takemu delu. Odločno odklanja, da bi bile v južni Srbiji bolgarske manjšine, ter dostavlja, da daje na znanje, da bo vsak poskus enodušno odbilo. Sprejela se je resolucija, v kateri naglašajo udanost državi, kralju in vladi ter protestirajo zoper agitacijo makedonstvujočih.

Odprava potnih listov

Milan, 14. marca. (Tel. Slov.) Italijanska vlada je odpravila vizum potnih listov za potovanja in zdravljenje vseh inozemcev v novih italijanskih pokrajinah. Za jadranska kopališča, posebno za Opatijo in Lovrano se bočjo dajala posebna trimesečna viza brezplačno.

Primorske novice

Bazilika Sv. Justa v Trstu se bo s pomočjo vlade temeljito restavrirala. Ob priliki ogleda so se odprli sarkofagi, v katerih se nahajajo ostanki mučencev sv. Apolinarija in Servola. Sv. mučenci dobe nova oltarja.

Novo veliko motorno ladjo »Himalaya«, lasti Lloyda, so spustili 13. t. m. v morje v Trstu.

Pred ratifikacijo lateranske pogodbe

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Včerajšnji ministrski svet je sklenil zakon o zaščiti pogodb, sklenjenih s sveto Stolico.

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Prihodnji konzistorij se bo sklical koncem aprila. Novih kardinalov ne bo imenovano več kot 5 do 6. Med kardinali se imenuje tudi apostolski delegat v Washingtonu mons. Fumasoni-Biondi. Na tem konzistoriju se bo tudi izvršilo imenovanje pomožnega škofa za ljubljansko dijecezo.

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Izmenjava ratifikacijskih listin med Kvirinalom in Vatikanom bo, kakor se domneva, 5. maja. Nato bo sv. Oče, najbrže 9. maja, izdal blagoslov »Urbi et Orbi« na najslavesnejši način.

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Zatrjuje se, da bo po ratifikaciji lateranskih pogodb kongregacija obredov pristopila k beatifikaciji častitljive Marije Kristine savojske. (Marija Kristina je bila hči Viktorja Emanuela I. in Marije Terezije avstrijske in je bila rojena 1812. Poročena je bila s kraljem Ferdinandom obeh Sicilij in je umrla kot mlada žena l. 1836. Bila je zgled milobe in svetosti. Njene zadnje besede so bile: »O, koliko je lepše biti v paradizu nego na tej bedni zemlji!« Njeno truplo, ki ga ljudstvo izredno časti, je pokopano v Napolju.)

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Danes opoldne objavljeno besedilo lateranskih pogodb ne pove ničesar bistveno novega. Kar se tiče narodnih manjšin, se je za opravljanje božje službe v drugojezičnih pokrajinah izbrala ista oblika, kakor v poljskem konkordatu. Glede določb o odpravi civilne poroke je treba še dostaviti, da bodo morali pripadniki drugih, v Italiji pripuščenih konfesij pri poroki zadostiti svoji dolžnosti nasproti državi s tem, da se bodo tudi morali

versko poročiti pred svojim duhovnikom. Zastopnik države, ki bi bila z Italijo v vojnem stanju, dobe, če potujejo v vatikansko mesto, skozi Italijo prost prehod; letanje nad ozemljem svetega mesta je prepovedano po mednarodnem pravu. Obe pogodbi se začneta z besedami: »V imenu sv. Trojice«.

Silno obširni so razlogi, ki jih je podpisal Mussolini in jih povečini najbrže v glavnih točkah tudi sam sestavil, katere bodo dostavili vsem poslancem. Najbolj važno je, da se Italija ni odrekla nobenim pravicam suverenosti. Iz predzgodovine se navaja, da je sv. Stolica v začetku pogajanj mislila na to, da se ozemlju vatikanskega mesta priključi tudi znana vila Doria Anfilia. Italijanska vlada pa je izjavila, da je pripravljena k temu, da odda vilo z obširnimi vrsti Vatikanu samo v večni najem proti plačilu letne najemnine 1 lire. Vatikan pa je to ponudbo odklonil, nakar se je ozemlje Vatikana skrčilo na najmanjšo mero. Mussolinijevo poročilo navaja še: Če bi bil Vatikan l. 1870 pristal na to, da bi se pogajal na podlagi okrožnice, ki jo je razposlal tujim državam takratni zunanji minister Visconti Venosca, bi obsegalo ozemlje, ki bi mu pripadlo, tudi Borgo onkraj Tibere z Angelskim gradom. Vatikan nikdar ni zahteval izhoda na morje ali kake druge komplicirane koridorje in tudi ni nikdar prišlo do vmešavanja tujih držav v pogajanja. Realnost je končno zmaga nad formalizmom. Razlogi se končajo z besedami: Lateranske pogodbe so končno ustvarile mir med državo in Cerkvijo. Konkordat zagotavlja in urejuje njuno sodelovanje in odprta nova doba zgodovine Italije na korist moralne vzgoje italijanskega naroda, ki je temelj in potrebn predpogoj za njegovo veličino.

Zmaga franc. vlade v kongreg. vprašanju

Pariz, 14. marca. (Tel. Slov.) V boju za kongregacijske zakone je vlada danes dosegla veliko zmago. Na njen predlog je zbornica sklenila s 323 glasovi proti 254 glasovom, da se o kongregacijskem zakonu razpravlja že danes popoldne. Vlada že dolgo ni dobila toliko večine 69 glasov.

Pariz, 14. marca. (Tel. Slov.) Kakor je bilo pričakovati, je Poincarejev ministrstvo zmaga lo v borbi z opozicijo. Z glasovi desničarskih strank so glasovale za vlado tudi srednje republikanske skupine skupno z radikalno levico. Debata, v kateri je šlo samo za Poincarejev predlog, da se začne razprava o zakonskem načrtu o kongregacijah danes popoldne, je bila čisto kratka. Ministrski predsednik je svoj predlog utemeljeval s tem, da je naglašal težki položaj francoskih misijonarskih redov, ki radi pomanjkanja zadostne podpore vedno bolj izgub-

ljajo tla, s čimer je zelo ogrožen francoski vpliv predvsem na bližnjem in daljnem vzhodu in v Južni Ameriki. Francoska vlada je prisiljena, da dela hitro, in zato ne more pripustiti, da bi se še dalje zavlačeval sprejem vloženega zakonskega načrta o misijonih. V imenu finančne komisije je potem zahteval njen predsednik, radikalni socialist, poslanec Malville, da se razprava preloži do sprejema naknadnega proračuna, ki se sicer ne bi mogel dovršiti pred 31. marcem, ki je zadnji termin za zaključek preteklega poslovnega leta. Briand je izjavil, da se je vlada odločila k hitremu delu radi nevarnosti za francoski prestiž v inozemstvu in da predlog ne krši zakonov o ločitvi cerkve od države. Poslanska zbornica je popoldne začela razpravo o tozadevnih desetih zakonskih načrtih. Z ozirom na obstrukcijsko taktiko levice bo razprava težko končala pred velikonočnimi prazniki.

Križev pot Trockega

Izjave sovjetskega diktatorja dopisniku »Slovenca« - Želi bivati v Nemčiji

Carigrad, 14. marca. (Tel. Slov.) Trocki je svoj prvi intervju dovolil Vašemu dopisniku. Izjavil je: »Edino nemško vlado sem prosil za dovoljenje bivanja. Napačno so vse vesti, da sem prosil za dovoljenje francosko ali pa kako drugo vlado. Najrajši bi bil ostal v Rusiji, ker pa me je vlada v Moskvi prisilila zapustiti Rusijo, bi iz vseh vzrokov najrajši bival v Nemčiji. Predvsem radi zdravja. Leta 1928. sem inkognito bival v Berlinu radi operacije na bezgavkah. Nemški zdravniki poznajo moj organizem. Sicer nisem na smrt bolan. Vendar pa zelo bolan. Posebno me nadleguje stara bolezen v črevesih. Rad bi, da bi me zdravili isti zdravniki, kakor leta 1928. Drugič pa imam v Nemčiji najboljše možnosti za svoja znanstvena dela.« — Trocki je dalje izjavil, da piše knjigo o raziskovanju ruske revolucije v luči marksizma. Prej pa bo še pisal svojo lastno biografijo, za kar ima neko ponudbo iz Amerike in ponudbo berlinskega založnika Sicheja. — Dalje je Trocki izjavil: »Ne morem si misliti, da je Nemčija moja prošnja odklonila. Izrečno sem zagotavljal, da ne bom javno nastopal in da se nikakor ne bom vmešaval v nemško politiko, temveč da bi kot bolnik rad živel popolnoma osamljeno. Po zdravljenju v Berlinu bi rad bival v nem-

škem kopališču Wildungen, da bi končal svoja literarna dela.«

Potem je pripovedoval, da mu je vlada v Moskvi zagotavljala, da mu Nemčija noče dovoliti bivanja. Poskušal je, protiviti se odgonu v Turčijo. Njegov vlak je na potu v Odeso tičal 12 dni in 12 noči na neki majhni postaji. Šele, ko so mu zagotovili, da se ga Nemčija brani sprejeti, je potoval dalje. Ko je v Carigradu iz berlinskih listov zvedel za izjave predsednika nemškega državnega zbora Loebeja, je po ruskem konzulatu naprosil sovjetsko vlado, da še enkrat vpraša Berlin. Odgovor je bil: »Negativna odločitev nemške vlade je končnoveljavna.« Nato se je odločil, da sam brzojavi Loebeju in napravil direktno vlogo. Trocki računa s tem, da mu bo Nemčija dovolila bivanje. Hvaležno priznava prijazno postopanje turške vlade, ki mu je po visokem uradniku izjavila, da ga smatra za gosta, ki je prišel radi zdravja in da sme pričakovati vse olajšave. Na vprašanje, zakaj se je preselil v hotel, je izjavil, da v ruskem konzulatu niso postopali z njim kot z ujetnikom, vendar pa je čutil oviranje svoje svobode in ni mogel svobodno sprejemati obiskov. — Trocki izgleda dobro, ima zdravo barvo, njegov obraz z odstranitvijo brade ni izgubil energičnih potez.

Podpis pogodbe z Grško se zavlekel

Atene, 14. marca. (Tel. Slov.) Nameravano je bilo, da se podpiše grško-jugoslovanska prijateljska pogodba v Belgradu, kamor bi prišel Karapanos na svojem povratku iz Zeneve. Dotedaj pa bi se v Zenevi dokončala še zadnja odločilna posvetovanja. Zadnje poročilo pa javlja, da se je danes doseglo zblizanje o formulaciji besedila grško-jugoslovanske prijateljske pogodbe. Grčija je predlagala obliko, ki se približuje grško-italijanski pogodbi, Jugoslavija pa je želela nekatere izpremembe. Venizelos je poslal danes Karapanosu nove brzogovorne instrukcije. Možno je, da se bo pogodba jutri podpisala v Zenevi, ker je po zadnjem poročilu Jugoslavija opustila misel, da bi se pogodba podpisala v Belgradu.

Zeneva, 14. marca. (Tel. Slov.) Na današnji dan določeni podpis grško-jugoslovanske prijateljske pogodbe in 6 protokolov o prometu s Solunom je bil odgoden na jutri, eventualno na

soboto ali nedeljo. Ni gotovo, ali so nastale radi solunskega vprašanja težkoče samo formalne značaja, ali pa resnejše difference. Domneva se, da so temu vzrok grški pomisleki radi suverenosti.

Poraz vstavev

Newyork, 14. marca. (Tel. Slov.) Po vladnih poročilih je konjeniška predstraža, ki je prodirala od Montereyja, zajela 3000 mož vstavev, ki so se umikali v Torreon. Po istih poročilih prodira glavna Callesova vojska počasi proti Durangu. V nekem boju je bilo ubitih 60 vstavev, 7 pa ranjenih. Vjeti častniki so bili po prekem sodu ustreljeni.

Zvišanje obrestne mere v Italiji

Rim, 14. marca. (Tel. Slov.) Italijanska narodna banka je danes nenadoma zvišala diskontno mero in lombardne obresti od 6 na 7%.

Nemški proračun

Berlin, 14. marca. (Tel. Slov.) Državni finančníster dr. Helfferding je predložil državnemu zboru državni proračun za 1929, ki se suče okoli 10.2 milijarde. Minister apelira na odgovornost državnega zbora in omenja, da bo vlada odstopila, če bi državni zbor sprejel sklepe, za katere vlada ne bi mogla odgovarjati. Davki se nameravajo zvišati za 379 milijonov, od česar odpada na davek na pivo 165 milijonov, na monopol žganja 90, na davek na dedščino 20, na premoženjski davek pa 104 milijone. Reparacijska plačila so zvišana za 312, skupni izdatki pa za 600 milijonov. Trenutni primanjkljaj v blagajni nad 500 milijonov se ima pokriti s kratkoročnim posojilom.

Köln, 14. marca. (Tel. Slov.) Krajevna skupina nemške ljudske stranke v Kölnu je po vseučiliškem profesorju Moldenhauerju predlagala, da naj državni predsednik imenuje kakega politično neobremenjenega finančnega diktatorja za 4 leta, ki bi bil samo njemu odgovoren in ki bi se ne udeleževal ostalih odločitev kabineta, kateri bi slej kot prej moral imeti zaupanje državnega zbora. Finančni diktator bi imel urediti samo finance. Proti njegovemu vetu se ne bi mogel skleniti noben izdelek.

Sejm sprejel protokol Litvinova

Varšava, 14. marca. (Tel. Slov.) Sejem je včeraj v drugem in tretjem čitanju sprejel Litvinov protokol. Neki ukrajinski socialist je izjavil, da pomeni protokol novo razdelitev Ukrajine med Poljsko in Rusijo, kateri se ukrajinsko ljudstvo protivi. Za poljske nacionaliste je izjavil prof. Stronski, da današnje meje med Poljsko in Rusijo, ki jih določa mirovna pogodba v Rigi, nalaga Poljski veliko žrtev, ker omejuje poljsko državno ozemlje na eno četrtno ozemlja v 18. stoletju in na eno šestinko ozemlja v 17. stoletju. Poročevalec poslanec Gralinski in govorniki vladnega bloka ter levičarskih strank so naglašali mirovni značaj moskovskega protokola, ki ni omejen samo na poljsko-ruske odnose.

Einsteinov jubilej

Berlin, 14. marca. (Tel. Slov.) Albert Einstein praznuje danes svojo 50-letnico. Med ti-soči gratulantov je tudi državna vlada, mesto Berlin, ki mu je kot darilo poklonilo dosmrtno bivanje v neki vili, in skoro vsa vseučilišča in akademije sveta. Naravoslovna fakulteta pariške vseučilišča ga je imenovala za častnega doktorja.

Nemško posojilo Romuniji. Gospodarski odbor ministrov je razpravljal o ponudbi nemške industrijske unije za kredit 125.000.000 zlatih mark državi in privatni industriji, katero bodo najbrže sprejeli radi nizkih obresti in dolgega roka za vračilo.

Socialno zavarovanje v Avstriji

V Avstriji so že nekaj let zavarovani vsi kmečki posli za slučaj bolezni ali nezgode. Od 1. januarja t. l. pa velja nova postava, po kateri morajo biti zavarovani tudi vsi sorodniki gospodarjev, torej otroci, bratje in sestre, starši in vsi drugi družinski člani. Zavarovalni prispevki znašajo za eno leto za eno osebo 82 šilingov (656 Din). Do 31. jan. t. l. je bil postavljen rok, da se je mogel vsak gospodar opredeliti, če se je zavezal, da bo v slučaju bolezni ali nezgode svojih družinskih članov sam skrbel za zdravniško pomoč.

Zanimivo je, da so ljudje kar trumoma hodili k občinskim uradom, da bi se opredelili usiljenega jim zavarovanja. To pa iz dveh vzrokov: Ker imajo ljudje na podlagi izkušenj upravičene dvome, da bi bili od bolniških blagajen res dobro postreženi, in drugi so prispevki prevelika obremenitev za gospodarstva. Kje naj ljudje vzamejo denar, da plačajo tako visoke zavarovalne prispevke? V graški »Tagespost« od 9. febr. je pisal dopisnik z dežele:

»Bolniška blagajna, kakršna obstoji sedaj, ni blagoslov za kmeta... Gospodarski položaj na deželi je v resnici žalosten. V mojem kraju, v bližini mesta, ko se kmetom nudi še ugoden trg, je polovico posestev naprodaj. Večji kmetje hočejo prodati svoja gospodarstva, da si kupijo kaj manjšega, da bi mogli od tega ravno še sami živeti brez poslov. Otroci gredo v mesto, kjer si pri manjšem delu več zaslužijo.«

In v številki od naslednjega dne piše v istem listu kmečka hči iz vzhodne Štajerske: »Pomanjkanje poslov bo prenehalo, če bo kmet moral plačevati (namreč prispevek za zavarovalno blagajno) za vsakega delavca, toda brezposelnost bo naraščala. Kmetje se bodo kolikor mogoče omejili, in oni, ki bi bili prej radi imeli več delavcev, bodo sedaj številni onih, ki jih imajo, po možnosti še znižali. Kmet pri sedanjih razmerah ne more nositi takih bremen, ne da bi bil v svojem gospodarstvu težko oškodovan. Če propade kmet in za njim šečasoma rokodelci in trgovci, kdo bo potem plačeval bolniško in nezgodno zavarovanje?«

Dunajska vremenska napoved. Povečini jasno, ponekod jutranja megla, temperatura se bo počasi dvignila.

Sveta življenje in vrvenje

V boljševiškem raju

Gospa Thompsonova je napisala zanimivo knjigo o Rusiji. Bila je tudi na vasi in z nepopisnim začudenjem opisuje, kako se preganjajo kmetje, če zaslužijo petdeset dolarjev letno kot — buržuji! Geslo: »Ne sme biti kmetije brez konja!« je še vedno med zračnimi gradovi. Pošastni vtis naredijo dolge vrste žensk, ki se nastavijo pri zdravniku, da jim odpravi plod: za to je tudi potrebno spričevalo revnosti. Šolstvo, vojska, na tleh ležeča industrija, neštivilna podivjana deca — vsa ta vprašanja so obdelana v posebnih poglavjih, ki ovirajo uradne številke sovjetov, ki varajo svet o resničnih razmerah v Rusiji kakor je svojčas varal Evropo caristični režim. Posebno poudarja pisateljica splošni strah pred vojno, posledico »duševne osamljenosti sedanje Rusije«. Obenem s strahom pred Politično, povsod navzočo Upravo ali tajno policijo je strah pred vojno najbolj značilen za sovjetsko Rusijo našega časa. Kakor mrko humoresko popisuje večja poročevalka »New York Evening Post« moskovski Grand Hotel, kjer se nastanjuje tuji. Natrpan je z dragocenim pohištvo in bronom iz nekdanjih palač, toda ni mogoče dobiti snažne brisače namesto nepopisno umazane, ki tudi kaže vezeno krono, spomin na nekdanjega lastnika. Pri pojedini v zunanje komisariatu so priredili gostom razstavo — ruskih ikon. Uradnik, ki je razkazoval tujcem svete podobe, je posebno hvalil neko starinsko Kristusovo sliko, poudarjal je njene »valutne prednosti«. Ameriški ljubitelji bi za njo plačali, kolikor hočemo, se je pobahal. Knjiga zapusti globok vtis.

Omenim še obupno krvavo rusko knjigo J. Bezonova »Dvajset šest let in beg iz Solovk«. Avtor, kateremu se je posrečilo zapustiti obupni »otok solza«, popisuje svoje sotrpine v temni, ledeni, smrdljivi ječi ob tečajnem krogu in posebno omeni skupino telesno in duševno krepke zdrave mladine, katero je tam našel. »Zakaj so vas zaprli?« sem jih vprašal. »Mi nismo proti revoluciji, temveč samo proti materijalizmu. Nismo ne rdeči, ne beli, sinji smo, Kristusovi... Sledili smo samo Kristusovim naukom. Nas je veliko, in vemo, da bo drugače, ko se zedinijo vsi Rusi, doma in v tujini, s Kristusom... Saj se bodo še komunisti skesali in se povrnili k Odrašeniku. Ne more biti drugače! Naj reče vsakdo: »Kristijan sem!«, potem: »Rus sem!« in šele nazadnje: »Jaz sem republikanec ali monarhist!« Ko bodo vsi to storili, takrat napoči nova doba in prešane Rusija svojo krvavo preizkušnjo.

Pred kratkim so objavili ruski judje v Zedinjenih državah protest zoper versko preganjanje na Ruskem. Komunistična Evsekcija (judovski odsek Internacionalne) je odgovorila z ukrepi zoper judovsko nacionalno in versko življenje. Umetniki znanega gledališča Habime (nastopalo je tudi v Zagrebu), ki se nahajajo na inozemskem gostovanju, niso dobili dovoljenja za povratek na Rusko in so zdaj obsojeni na emigracijo. V Kijevu so razpustile oblasti judovsko versko občino in odpovedale stanovanja vsem štirim mestnim rabinom. Istočasno je bil zaprt ešibot (bogoslavlje) v Nevelju, edino talmudistično semenišče na sovjetskem ozemlju. Petorica rabinov: Polockoj, Levitan in drugi je prejela obtožnico, ki jim očita rovarjenje zoper sovjete, »pokvarjanje mladine s prepovedanim veroukom« in hujškanje prebivalstva. Te odredbe so izzvale veliko razburjenje med dobrimi judi v tuzemstvu in inozemstvu.

Pisatelj Harder, baptist, ki se je rodil na Ruskem in tam bival 40 let, je napisal knjigo

»Religija v rdeči Rusiji« (Wernigerode am Harz, 1929), ki je vse kaj drugega kot sovjetom neprijazna. On prinaša grozovite številke o propadanju šolstva, s katerim se boljševiki tako bahajo. Pretresljivi in iz globine življenja zajeti so Harderjevi podatki o ženskem in otroškem vprašanju. Navaja tako strahovita dejanja, da se jih sploh ne upamo ponoviti. V Moskvi je n. pr. neki srednješolski profesor skuhal hladetino iz človeških kosti, da prepriča dijake o »bedastoči pravljici, ki se nanaša na tako zvano dušo«. Nekaterim otrokom je slabo prihajalo po tem kosilu, a vendar so izjavili predstojniki, da dela nastop modernega ljudožrca vso čast njegovemu prepričanju!

Borba proti tipom »iz nižin življenja« v sovj. Rusiji

V svoji drami »Iz nižin življenja« je Maksim Gorki ovekovečil tako imenovane »huligane«, to je najbolj pokvarjene tipe v človeški družbi. Takih tipov ne manjka tudi v Sovjetski Rusiji. Nasprotno, vojna, slabe letine so številno »huliganov« tako povečale, da so postali splošno zlo v Sovjetski Rusiji. Časopise se zelo bori proti temu. Rezultati te borbe pa so zelo mali. V nekem časopisu opisuje avtor tipe sedanjega časa in način borbe proti njim.

Poroka udeleženca Nobilejeve ekspedicije Zappi-ja se je vršila dne 9. marca v Lausanni. Kakor znano se je Zappiju očitalo, da je zakrivil smrt švedskega raziskovalca Malmgrene. Govorilo se je celo, da je pustil Zappi Malmgrene nagega na ledu. Mariano, ki je oba spremljal, je dosedaj o takratnih dogodkih molčal. Sedaj se je udeležil Zappijeve poroke kot prič. Vidimo ga na levi sliki z bergljami, ker so mu po ekspediciji morali odrezati nogo. Na desni sliki Zappi z nevesto.

Dopis pričanja z opisovanjem karakteristične slike iz petrograjskega predmestja: Breleča luč, katere svetloba se odbija od nečistljive firme male krčme, le malo osvetljuje blatno ulico. Pust, teman in žalosten večer mestne periferije. Na trotoarju odseva klina finskega noža in rdeča kri je razlita. V mraku se čuje žvižg sovjetske garde. Svet se pričanja zbira: ubili so človeka.

Mnogo se govori o ruskih apaših, o propalih ljudeh in potepuhih, ki ne dajo miru nobenemu človeku, napadajo jih in zelo pogosto ubijejo prvega, ki je prišel mimo njih, in to brez vsakega vzroka, samo iz želje, da ubijajo. Taka razbojništva so se pričela najbolj razširjati v l. 1926. Od takrat se »huliganstvo« stalno razvija in postaja veliko socialno zlo, ki zahteva odločno borbo. Kljub organiziranemu odporu se ti zločini še vedno množe, in celo mnogo stražnikov je padlo kot žrtev teh zločinov. Zelo pogosto so tudi požari.

Vedno ostrejši koraki so bili potrebni. Na drugi strani pa se je povečala kulturno-prosvetna propaganda med delavstvom in kmečko mladino. To je malo pomagalo, vendar pa je nevarnost še vedno velika in »huliganski junaki« še vedno ubijajo in ropajo po mestnih bulvarih in temnih kmečkih ulicah, po krčmah, kinematografih, v delavskih klubih in vaških čitalnicah.

Kdo so ti »huligani«? Kakšen je socialni, psihološki izvor »huliganstva«? Preiskave proti obtoženim radi takih razbojstev so omogočile, da se ugotovi približen tip »huligana«. To je navadno mladenič 20 do 25 let iz malo kulturne in ubožne družine. Vsak od njih je že mnogo preživel v svojem življenju. Svetovna in meščanska vojna sta mu pokvarili otroška leta. Alkoholik. Nima nobenih ciljev, niti višjih interesov. Dela malo. Nervni sistem je pokvarjen. Otroci brez nadzorstva, sirote in mladi potepuhi, to je kader za »huligansko« organizacijo. S »huliganstvom« se bavijo največ ljudje ali skupina ljudi, ki mislijo, da so ponizane. Njihov edini cilj je, da pridejo do lahkega zaslužka. »Huligani« so organizirani v posebne »kružoke« s posebnimi pravili. V Kijevu je bila n. pr. lanske leto odkrita organizacija, ki se je imenovala »Združenje dekadentov-huliganov«.

nov». To organizacijo so že leta 1925 ustanovili akademiki. In ona je hotela izdajati svoj list, ki bi se imenoval »Fata morgana fata morgani«. Marx, tako je pisano v njihovem programu, je apostol ponižanih in razžaljenih. Mi pa, dekadenti, smo njegovi učenci in imamo aristokratski značaj. Iz te organizacije so se razvile še druge. Zelo pogosto najdemo organizacije potepuhov, ki imajo tudi svoj »osrednji odbor potepuhov«, ki je svojim članom izdajal posebne legitimacije. Policija je samo lanske leto zaprla 100.000 potepuhov, ki so imeli te legitimacije. Sodišča brezobzirno kaznujejo vsakega člana.

Vsestranski pustolovec

Pred sodiščem v Kornneburgu je te dni stal 37 letni mož Anton Jakob. Ta možakar tekom vsega svojega življenja ni nikdar prijel za nobeno delo. Zato pa je tem bolj razumel, živeti na stroške lahkomijselnih ljudi. »Deloval« je skoraj v vseh balkanskih in srednjeevropskih državah. Letošnje jesen pa je bil v Avstriji. Ima zelo dober, sugestivno delujoč nastop. Svoje žrtve si je izbiral najraje v akademsko naobraženih krogih, v katerih se je s ponarejenimi dokumenti predstavljal kot štirikratni doktor. Po politični pripadnosti svojih žrtev je uravnaval tudi svoje prepričanje, pa je enkrat nastopal kot navdušen socialdemokrat, drugič kot Velenec ali krščanski socialist. Protestantko duhovščino je iznenadil s podrobnim poznavanjem Luthrovega življenja. Pri katoliških duhovnikih se je navduševal za katoliško vero in namigaval na resno voljo, konvertirati. Godbenikom je znal priopovedovati o vseh mogočih mojstrih. Gospodarskim krogom je obljubljal velike izvozne zaslužke. Itd. Izdajal se je za veleposestnika. Na podlagi, seveda ponarejenih pisem dokazoval

Svetovni rekorder Segrave. Znan angleški avtomobilski dirkač major Segrave je dosegel s svojim avtomobilom »Zlata puščica« hitrost 370 kilometrov na uro. S tem si je osvojil svetovni rekord, ki je znašal 233 km.

pijanosti. Tako je policija ugotovila, da se piše Souba Rudolf Rozkon. Oba vlomilca sta bila dobro znana v dunajskih vlomilskih krogih in sicer Rozkon kot ta »Beli«, Halzar pa kot »Fredy«. Oba sta bila vedno elegantno oblečena, kakor se danes sploh vsi mednarodni lopovi večjeje formata odlikujejo po svoji eleganci. Tako gre »kšeft« mnogo bolje.

Kakor je izjavil »Fredy«, sta odpotovala oba prijatelja tuje lastnine v Prago dne 6. t. m., da izvršita kak dober »kšeft«. Kakor je sedaj policija ugotovila, sta nekaj časa tudi res izvrševala dobro svoj posel. Tako sta dne 9. t. m. vlomila v železno blagajno Združenih praških špediterjev ter dobila tu 25.000 Kč. Nato sta vlo ilca v železno blagajno Fischmanna, kjer sta zaslužila 5000 Kč in nekaj dragocenosti. Nato sta skušala vlomiti še v blagajno trgovca Hessa, kar se jima pa ni posrečilo in sta zaplenila le dve ženski uri.

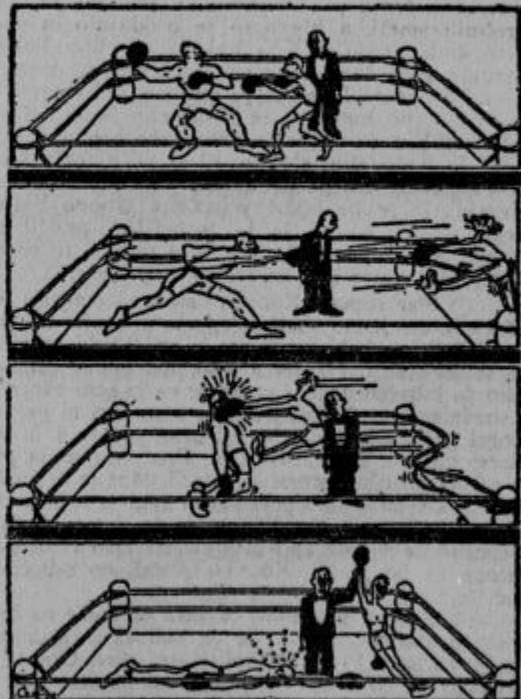
Ob vlomilca sta imela prvovrstno vlomilsko orodje ter sta bila tudi dobro oborožena. Imela pa sta tudi v Pragi svoje pomočnike in enega je policija že aretirala. Njegovo ime pa policija še ni izdala, ker upa, da odkrije še druge pomagače. Pri zasledovanju te mednarodne tolpe sodeluje tudi dunajska policija in upati je, da bo to sodelovanje rodilo najlepši uspeh.

Tri senzacionalne iznajdbe v enem tednu

Danskemu inženjeru Verhagenu se je po dolgoletnih poskusih posrečilo iznajti neko novo kovino, ki ima to lastnost, da je raztegljiva kakor gumi. Poleg tega je ta kovina tako lahka, kakor aluminij. Tej iznajdbi pripisujejo ogromno važnost, posebno za industrijo.

Druga, za tekstilno industrijo važna iznajdba je »rastlina«, ki jo je po dolgih križanjih vzgojil neki Anglež. Strokovnjaki trdijo o tej umetni rastlini, da bo značila popoln preobrat v tekstilni industriji, ker producira v veliki množini lan in druge, za tekstilno industrijo potrebne snovi.

V Ameriki pa so iznašli novo, strašno morilno snov, tako imenovane smrtonosne žarke, ki imajo tako moč, da na veliko daljavo raztopijo 100 metrov debelo svinčeno ploščo in uničujejo vsako živo bitje.

Nepričakovan konec bokserskega boja.

Ce poznajo živali belokožce? In kako? Ne razlikujejo samo natančno med človekom in živaljo, temveč tudi med belokožcem in črncem. Celotni stari samci med levi, biki in sloni napadajo črnce le redko. Belega človeka skušajo ubiti, ker on je sovražnik.

Zlasti je divji na belokožce in njegovo puško zviti slon in še bolj premeteni zamorski bik. Nastreljen bik zbeži v goščavo, potem pa se obrne na stran in gre naprej proti kraju, odkoder je padel strel. Tu čaka, tih ko miš, da gre lovec, vesel svojega uspeha, mimo nje. Nato pa ga napade nenadoma od zadaj.

Voditelja »Krasinove« ekspedicije v Berlinu. Levo profesor Samojlovič, poveljnik »Krasina«, ki je rešil po nad vse požrtovalnem boju z ledom Nobilovo ekspedicijo; na desni pa pilot Čuhnovski, ki je na svojem poletu odkril »rdeči šotor« Nobila.